

Citace záznamu

Lucia Krajčířová, Zámek Kuřim, Místnost v 1. patře, *Renesanční a manýristické štukatéřství v Čechách a na Moravě* (online databáze), <https://stuky.upce.cz/node/573>, vyhledáno 26. 4. 2024.

Zámek Kuřim, Místnost v 1. patře

Číslo záznamu: 573

Bližší určení díla: Geometrizující štuková klenba místnosti

Památkově chráněno, č. úskp: 13870/7-781

Umístění: Klenba místnosti v prvním patře jihovýchodního křídla zámku

Date: 1592 až 1594

Kuřim, zámek, klenba místnosti v prvním patře jihovýchodního křídla (Lucia Krajčířová, 2018)

Anotace

Místnost s renesanční klenbou se nachází na východní straně jižního křídla tzv. Starého zámku, který vystavěl v letech 1592–1594 mistr Antonio Paris za účasti kameníka Franze. Na konci 19. století se zámek rozrostl o další křídlo, tzv. Nový zámek zbudovaný v historizujícím stylu navazujícím na renesanční část. Z prvního patra renesanční arkádové lodžie se vstupuje do místnosti čtvercového půdorysu, která je sklenuta zrcadlovou klenbou s výsečemi s vpadlými výplněmi ve tvaru srdce.

Abstract

The room with a renaissance vault is located on the eastern side of the southern wing of the so-called Old Castle, which was built between 1592 and 1594 by the master builder Antonio Paris with the participation of the stonemason Franz. At the end of the 19th century, the castle was enlarged by another wing, the so-called New Castle, built in the style of historicism. From the first floor of the Renaissance arcaded loggia, one enters a room with a square plan, which is glazed with a mirrored vault with heart-shaped stucco panels.

Kraj	Okres	Obec	Katastr
Jihomoravský kraj	Brno-venkov (okres)	Kuřim	Kuřim
Ulice, čp. / č. o.		GPS	
Křížkovského 48		49.296088089682, 16.525450412743	

Technika štku	Materiálová skladba	Povrchové úpravy	Původnost
Vpadlé výplně, vytažené hřebínky, štukové lišty		monochromie	Nelze posoudit

Uměleckohistorický popis

Renesanční podoba zámku v Kuřimi vznikla radikální přestavbou starší tvrže Zikmunda Nekeše z Landeka, jejíž pozůstatky jsou dodnes čitelné v přízemí východního křídla tzv. Starého zámku. V roce 1547 odkoupilo panství Kuřim město Brno, pod jehož správou (mezi lety 1592–1594) došlo k zásadní přestavbě. Dle dochovaných archivních pramenů zámek projektoval brněnský stavitel Antonio Paris, s nímž spolupracoval kameník, v pramenech uvedený jako Francz. Zámek byl opatřen arkádovou lodží, která se kolem přelomu století s oblibou uplatňovala u podobného stylu staveb (Antonín Paris o několik let později vedl stavbu arkádového zámku v Ivanovicích na Hané). V renesanční podobě, s menšími opravami po třicetileté válce, zámek zůstal až do poloviny 19. století. V tu dobu zámek opustili úředníci správy městských statků a nové využití zámku coby dívčího sirotčince vedlo k rozsáhlé přestavbě. V letech 1888–1889 bylo zbořeno předzámčí a na jeho základech vzniklo nové křídlo zámku. Současně byla přizpůsobena i fasáda tzv. Starého zámku. Jihovýchodní nároží tzv. Starého zámku ve svém prvním patře skrývá renesanční zrcadlovou klenbu s výsečemi. Jedná se o nejreprezentativnější prostor zámku s geometrickým štukovým dekorem. Vrchol klenby zdobí obdélné vpadlé štukové zrcadlo, z jehož rohů jsou vedeny hladké štukové pásy. Výseče klenby jsou lemovány jednoduchými štukovými hřebínky sbíhajícími se u lemu zrcadla. V každé výseči je vpadlé pole ve tvaru srdce s profilovanou hranou. Podobný motiv srdce se dále vyskytuje například na zámcích v Dolních Kounicích, v Bučovicích nebo na klenbách Schwanzova domu v Brně (k tomuto typu dekorací viz Jakubec 2002 a Řezníčková 2020).

Literatura

Jan O. Eliáš, Pozdně renesanční zámek v Kuřimi, in: *Památková péče a ochrana přírody v Jihomoravském kraji. 30 let krajského střediska státní památkové péče a ochrany přírody v Brně*, Brno 1989, s. 46–55.
 Ondřej Jakubec, Motiv srdce v pozdně renesančních štukaturách Moravy a Polska, *Acta Universitatis Palackianae Olomucensis, Facultas Philosophica, Philosophica-Aesthetica, Historia artium IV. Sborník k osmdesátým narozeninám prof. PhDr. Rudolfa Chadraby, CSc.*, Olomouc 2002, s. 297–324.
 Miroslav Plaček, *Hrady a zámky na Moravě a ve Slezsku*, Praha 1996, s. 209.
 Bohumil Samek, *Umělecké památky Moravy a Slezska, svazek 2. J–N*, Praha 1999, s. 288–290.

Prameny

Archiv města Brna, Velkostatek Kuřim H1, inv. č. 1840, kart. 121.
 Jan O. Eliáš, *Zámek Kuřim*, stavebně historický průzkum, SÚRPMO Brno, 1982.
 Veronika Řezníčková, *Dekoratívni štukatérství na Moravě v letech 1550–1620. Mezi místní tradicí a recepcí italských vzorů* (magisterská diplomová práce), Seminář dějin umění FF MU, Brno 2020.

Autoři záznamu

Lucia Krajčířová

Datum poslední změny

24.1.2023

Fotodokumentace současného stavu

Kuřim, zámek, jihovýchodní křídlo zámku
(Lucia Krajčířová, 2019)

Kuřim, zámek, jihovýchodní zámku, klenba místnosti prvního patra (Lucia Krajčířová, 2019)

Kuřim, zámek, jihovýchodní křídlo zámku, klenba místnosti prvního patra (Lucia Krajčířová, 2019)

Kuřim, zámek, jihovýchodní křídlo zámku, klenba místnosti prvního patra, detail vpadlého pole (Lucia Krajčířová, 2019)